

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nr. de Duminică
Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nr. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Asasinarea regelui și principelui moștenitor din Portugalia.

(*) În Lisabona cea frumoasă, granzii cei semeți au săvârșit o monstruoasă crimă. Au asasinat pe regele lor Dom Carlos, bărbat în floarea vârstei, și pe principele de coroană, tânăr abia trecut de adolescență.

Țara eminent apuseană, cu aristocrație de veacuri, cu tradițiile cele mai strălucite din lume, cu vechie cultură, cu obiceiuri cavaleresti, unde credeai ca jurământul să fie sfânt și fidelitatea un fapt, iar nu vorbă, a dat spectacolul pe care-l oferise, acum cinci ani, balcanica Serbie.

Ce mândri trebuie să se simtă de ieri încolo ofițerii dela Belgrad. Va să zică școala lor a prins. Și i-au imitat nu vre-un stat balcanic, ci țara celor mai vestiți cavaleri din lume, țara al cărei trecut mai că nici nu se poate desface de instituțiunea regală, poporul a cărui istorie națională e plină de înălțătoare jertfe pentru tron.

Părinții și strămoșii, chemați de rege, mergeau la moarte sigură cași când ar călca pe plaiul nemuririi, al gloriei și onoarei, fiii însă asasinează pe rege și pe principele moștenitor, stâng seminția dinastiei!

Nu e dar vorbă numai d'o răsbunare față d'un rege care i-a umilit și batjocurit, nu e dar vorba d'a scăpă, cu orice preț, d'un rege rău care duce țara la prăpastie, ci lovitura este dată *instituțiunii*.

Tendențele *republicane* se afirmă cu o putere care merge până la crimă. Asasinatul n'a fost adică săvârșit de anarhiști fără suflet, cum au fost cei cari aruncaseră cu bombă în calea cortegiului de nuntă al regelui Spaniei, ci crima s'a comis în numele unei idei mari! Portugezii vor să fie asemenea vecinilor de peste Pirenei... Și fiindcă soarta i-a cruțat de tragedia unui Sedan, care să motiveze schimbarea instituțiunii regale, au înscris ei în istoria lor o pagină, care dacă deschide o nouă epocă, nu e mai puțin adevărat că face să se cutremure întreaga lume cultă.

Nu se poate însă tăgădui nici aceea, că Dom Carlos numai stofă de rege nu era. Om mai slab rar a stat pe tron. În primele tinerețe nici nu și-a bătut capul cu treburile statului, ci a lăsat totul în grija partidelor, cari în lipsa unui regulator, cum trebuie să fie un rege, adesea se încăierau mai înverșunat decât ar fi fost în favorul propășirii țării... Dar, în sfârșit, atunci se putea zice că regele e mai puțin vinovat decât poporul care își alegea reprezentanța națională...

În timpul din urmă regele nu se mai pasionă însă de bucătărie, în care era — artist, se lăsase de ocupația sa predilectă de a petrece la castelurile sale înafară de capitală și a găti bucate (se îngrășa se, era ca un monstru), ci începuse a se amesteca

în politică. Un bun bucătar nu poate însă fi bun — rege și astfel de când făcea politică, lucrurile mergeau din rău în mai rău.

De vre o doi ani încoace mai ales, el potrivise atât de slab lucrurile, încât tulburările sângeroase erau așa zicând permanente, normale și excepțiuni erau zilele de pace. Bruscase partidele, fusese nenorocit în alegerea consilierilor săi. Scurt: regimul ce inaugurasă nu se mai putea susține de cât cu puterea armelor. Ceeace într'o țară apuseană, constituțională și cu parlament nu putea să dureze mult. Asta era de prevăzut. Și fiindcă totdeauna un popor se poate schimba mai greu, decât un — om, conflictul s'a agravat și fatal a ajuns la deslegarea zguduitoare.

Se înțelege: este o mare rușine asta pentru portugezi, o veșnică pată pentru Portugalia. În fața întâmplărilor de asemenea natură zadarnic am filozofă, zadarnic am încercă să facem judecată. Învățătura nu poate fi decât una singură: cine i rege, să caute a se menține la înălțime și mai ales să nu între în conflict cu poporul, bleșându-i sentimentul de demnitate! A fi rege, e mare sarcină, reclamă mari însușiri, și multe virtuți. Și mai ales să nu aibă slăbiciuni cari să-l micșoreze în ochii supușilor... Regi, cum era Don Carlos și cum este Leopold al Belgiei, într'adevăr, nu sunt podoabă pentru tron, nici fericire pentru popoare...

Primele știri ce am primit despre acest fioros asasinat spun că el s'a întâmplat Sâmbătă d. amezi, la orele 5, în str. Arzenalului din Lisabona. Nu ni-se da amănunte, ci printr'o comparație se luminează totul. Se zice anume, că *asasinarea s'a întâmplat după felul celei dela — Belgrad*... Iată-i deci pe sârbi dând și ei exemplu — trist, nu-i vorbă — care a fost imitat în apusul îndepărtat.

În țara întreagă știrea a produs o adâncă emoție. Pe regele nu-l prea jelesc mulți, dar de fiul său le pare tuturora rău. Republicanii fac extraordinare eforturi pentru proclamarea și instituirea republicei, cum însă partidele regaliste au și ele aderenți număroși, nu este sigur că schimbarea de regim să se petreacă fără sguduiri. Pot, dintr'o clipă în alta, să izbucnească tulburări sângeroase.

După toate probabilitățile însă, ne aflăm în fața unui *pronunciamento* (cuvântul e portugez!) militar cu întinse ramificații în toată țara, așa că dacă cei din fruntea complotului și-au asigurat dinainte aprobarea tuturor șefilor de regiment, voința militară are să triumfeze, oricare ar fi împotrivirea unor ori altora dintre bărbații politici.

Tragicul soartei lui Don Carlos asta a fost: el nu înțelegea că nu mai suntem

în evul mediu, în epoca feudală, când ori ce secătură putea fi inviolabilă, dacă ajungea pe tron, ci suntem în epoca democratismului, când oricare cetățean judecă și are drept să contribuie cu votul său la felul de cârmuire a țării. A desconsiderat cuceirile politice moderne, a trăit în cercul îngust al vremurilor trecute, a crezut că voința regelui este tot, iar poporul e turmă fără cuvânt.

Mai tragic este că păcatele sale a trebuit să le ispășească nu *singur*, ci a căzut jertfă și fiul său, despre care chiar în timpul din urmă, se scria cu simpatie și se zicea că privea cu îngrijorare la faptele regelui...

Întâmplările se prezintă într'o formă mai tragică decât au fost asasinatele dela Belgrad... Acolo a perit un rege slab ș'o regină care desonora tronul... Aici a căzut victimă ș'un moștenitor de tron.

Și pânăce în Serbia a fost chestie numai de schimbare de persoane pe tron, fără ca prin asta să se producă vre-o perturbare în politica Europei, în Portugalia cu ziua de ieri s'a deschis o eră care dacă poate să fie mai fericitoare, tot așa: poate să fie și începutul unei turburări și zguduiri nenorocite, cari pe lângă că vor ține în continuă fierbere pe portugezi, vor mai influența puternic și asupra regatului Spaniei, unde tronul d'asemeni, se clatină d'atâta vreme.

Toate acestea se vor resimiți și asupra celorlalte state, căci dinastia Spaniei mai ales, este înrudită cu cele mai puternice dinastii din Europa și astfel nu-s eschise intervențiile internaționale cari o să preocupe nu numai pe statele vecine, ci și pe cele mai îndepărtate.

Peninsula iberică are să fie d'aci încolo un focar de tulburări care să rivalizeze cu peninsula balcanică, care are să întunece pe sârbi și pe bulgari, dupăcum crima dela Lisabona a întunecat asasinatele dela Belgrad.

O telegramă sosită în momentul când terminăm acest articol modifică de altfel primele știri. Ar fi adică vorba nu de un complot al vreunui partid politic, ci o *simplă crimă anarhistă*, cărei însă regalitatea îi va rezistă. *Doi asasini au și fost prinși și omorâți îndată*. Iar pentru asigurarea tronului, infantele Emanuel a fost *proclamat rege*.

Alte știri spun că în complot sunt peste 20 inși, dintre cari cei mai mulți au reușit să scape în marea învălmășală, căci asasinatul s'a petrecut nu în palat, ci pe drum, când regele cu întreaga familie venea dela Vila Vicioza în capitală. Conspiratorii au înconjurat trăsura regală, și forma: ca niște bandiți în drumul mare, au împușcat pe rege și pe moștenitorul de tron.

Invităm pe toți avocații români, precum și pe orice cărturar, ca sentințe judecătorești ori administrative ce se refer la brutalități jandarmerești, să le trimită dlui avocat dr. Iustin Marșieu, în Arad. E vorba de o acțiune mai mare cu scop de a denunța toate fărădelegile, a cere pedepsirea celor vinovați, ca astfel să punem poporul la adăpost de ori ce selvăticie jandarmerească.

Un moștenitor de tron care își înțelege menirea, este principele Albert al Belgiei. El se interesează și studiază îndeosebi chestiile economice și urmărește îndeosebi întărirea economică a țării. Sâmbătă, ca membru al Senatului, a luat cuvântul în Senat și a vorbit cu multă pricepere și căldură despre necesitatea dezvoltării marinei belgiene.

Vorbirea a făcut mare senzație. El a fost ascultat cu interes și plăcere și la urmă aplaudat cu frenesie.

Ne aducem aminte că nu de mult principele de coroană Ferdinand al României d'asemenea luase parte la ședințele Senatului, al cărui membru este, și unde se discută chestia agrară.

Din România.

Dela Senat. (Ședința dela 1913 Ianuarie). La ordinea zilei: Continuarea discuțiunii asupra proiectului de lege relativ la monopolizarea vânzării băuturilor spirtoase.

Dl vice-președinte Costescu-Comăneanu deschide ședința publică la orele 2 și 20 minute în prezența dlui Em. Costinescu și-a 88 dnl senatori.

După efectuarea obicinuitelor formalități, dl ministru de finanțe depune proiectul votat de cameră, pentru acordarea de ajutoare celor devastate în timpul războaielor țărănești.

Se intră în ordinea zilei.

I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei: Legea care se propune, ca și cele ce s'au votat și se vor mai vota, este foarte importantă.

Legile firești trebuiesc urmate fără discuție și e de datorla fiecăruia să vegheze ca ele să îndrumeze pe oameni în viața pământescă. Legea în discuție, și prin măsurile ce ia, urmărește tocmai aceasta: să oprească, pe săteni mai ales, de a se abate dela legea firească de a-și potoli setea cu apă.

Țăranii noștri sunt credincioși, fără îndolală; dar marile insuficiențe materiale ale vieții lor, nu le dă timp să se ducă la biserică. Munca lor nu dă fructe, țărani nu știu să muncească și nici n'au puterea fizică de a munci cum se cade. Așa istoviți și înglodați în mizerie — față cu noi, ospătați din belșug și luminați sufletește — țărani noștri se îndobitocesc din zi în zi. Una din pricinile din căpetenie ale îndobitocirii sătenilor este și beția, care a pătruns adânc în masele rurale.

Atât îl demoralizează beția pe țaran, încât cel cari au voit să-l exploateze, s'au servit de acest vițiu al lui, aducându-l la sapă de lemn.

Legea guvernului va avea să reguleze viața moraliă a țărănimii, o va ridica la nivelul cel înțelept, prin măsurile ce va lua ca să stărpească beția la sate, și prin aceasta va regula și munca țărănimii, făcând-o mai productivă.

Intr'o altă ordine de idei, înaltul ierarh vorbește despre mizeria dela sate, de degenerescența săteanului nostru — pricinuită de mizeria fiziologică — numindu-l mucenic și apărător al neamului.

Ce e de făcut pentru a se remedia această stare de lucruri?

Să-l silim pe țaran, prin legi chibzuite, să fie econom, să-i regulăm felul de a trăi și de a munci, să-l împiedecăm de a-și slei puterile, să-l scoatem din ghiara exploataților.

Pentru asta, legea în discuție vine cu măsuri salutare și dacă ea o fi lovind în 4—5000 de neguțători de băuturi vătămate, ea va salva însă sănătatea, existența fizică și morală a cinci milioane de țărani. (Aplauze).

Dl P. Missir, începe prin a spune că partidul liberal a preconizat totdeauna soluțiunii, reforme cari erau nerealizabile, prin faptul că el crede prea mult în omnipotența puterii legislative, fără să se preocupe dacă acele soluțiuni, dacă acele reforme sunt compatibile cu mentalitatea noastră socială și dacă corespund în adevăr nevoilor societății noastre.

Tot astfel, de data aceasta guvernul a venit cu legi cari să pună în echilibru raporturile dintre țaran și proprietar, fără să se ostenească a judeca dacă legile acestea vor găsi atât interpreți ca să le aplice, cât și mediu care să se preteze în totul acestei aplicări. Cu alte cuvinte, guvernul nu se interesează de aplicare, ci numai de strășnicia legii pe care o aduce în parlament.

Și astfel se procedează și cu legea pentru monopolizarea cârciumelor.

Dl Enacovici, spunea că e bine să se închidă cârciumele și Dumineca. Iată cum se confirmă

sistemul guvernului de a face legi strașnice, dar neaplicabile. Căci e o navitate puerilă să intenționezi a suprima datinele adânc înrădăcinate în poporul nostru, cum e acela a reuniunilor duminicale la horă, la cârciumă și în cari se plămădește toată poezia națională.

Proiectul dlui ministru de finanțe prevede mari penalități pentru contravențiunile cârciumarilor. Dar chestia e: există un control pentru a împiedecă contravențiunile? Dați putere primarului să meargă zilnic la cârciumă să controleze? Dar cu modul acesta îl împingeți nu numai la beție, dar și la abuzuri. — Aceasta e interesul nostru, de a coborî pe autorități în cârciumă?

Apoi, penalitățile dvoastră pentru contravenție ac și pentru autoritatea care s'a făcut culpabilă de un control incorect, sunt inaplicabile.

În ce privește penalitatea de a se înscrie bețivii pe o listă specială, dl Missir crede că e inumană și în nici un caz nu va avea de efect remediarea vițiosului.

Dl D. Sturdza: Oratorul precedent a vorbit de vițiuul beției și ne-a condamnat strășnicia măsurilor ce lăum împotriva acestui vițiu, fără să ne propue dsa măsuri mai puțin drastice.

E inexact, în primul rând, că un om vițios nu poate fi tărăduit. În toate țările culte s'a lucrat în senzul stărpirii și a îngrădirii acestui vițiu prin penalități drastice și e de mirare cum dl profesor universitar Missir se miră de strășnicia penalităților ce am prescris pentru a feri atâtea milioane de oameni de un rău funest. (Aplauze.)

D. G. Cantilli: S'a aruncat legei, cu obișnuită ușurință, invecivul de inconstituțională, pentru că ea ar fi violând libertatea comerțului, ori în cazul cel mai bun ar îngrădi-o.

Da, dacă așa se crede, e bine să fie constituțională, cu condiția ca să apere existența a cinci milioane de cetățeni, împotriva a o mână de negustori, pe jumătate de exploatați.

Dl Missir a zeflemisit penalitatea ce s'a luat împotriva bețivilor.

Oratorul arată că și în alte țări s'au hotărât asemenea penalități, pentru a se însănătoși societatea.

Legea dlui ministru de finanțe are însă și o împovărătoare.

Ce se vor face, în adevăr, familiile cari trăiau de pe urma comerțului de băuturi spirtoase și acele cari se ocupau cu fabricarea acestor băuturi spirtoase și acele cari se ocupă cu fabricarea acestor băuturi, cum — de pildă — sunt număratoarele familii în județele de munte (d. ex. Prahova).

Dl ministru de finanțe. — Vor exercita comerțul în stațiunile climaterice din acel județ.

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

„Convorbiri de Luni“.

In țara soarelui.

— Note de drum. —

Cunoști tu țara unde înfloresc portocalii?
Roade de aur atârna de ramuri,
Zefirul adie din cerul albastru,
Tănuț crește mirtul și laurul superb.
O cunoști tu?
Acolo, acolo,
Noi mergem, o draga mea!

Visele copilăriei mele s'au împlinit. Giuseppe Robida, care după patru ani se reîntoarce în patrie, ne arată zâmbind cerul de mătăasă al Italiei. Romanța lui Goethe îmi vine în minte:

Cunoști tu țara unde înfloresc portocalii?...

Trenul urule alergând spre Capodilago, între coasta păduroasă a muntelui Generoso și oglinda de peruză a lacului Lugano. O fată descultă își adună caprele dintre buruienile roșii de pe coastă. Pe șoseaua arcuită trece hodogind într'un nor de pulbere o cotigă cu catări. Un ragazzo nebunatic râde în ochii fetel.

Soare, soare... și adierea miresemelor din codri.

Ași vrea să îmbrățișez natura și oamenii, spiritele păgâne să renască în pulberea de aur a

crângurilor, Diana sveltă să sufle în corn de argint, viorile apelor să cânte, zănele și faurii să ne iasă vagabonzi în pragul înfloritelor hotare, câprioarele să pască în paguști cu basme de flori și biga lui Phoebus să ne aștepte în umbra pădurei cu lună.

În carul mitologic al lui Apollo am străbate fericiți paradisul păgân al Italiei.

»Donna etrusca angelo d'amore«...

Giuseppe Robida cântă de ne pătrunde.

Aerul e tot mai îmbalsămat.

Adierea codrilor aduce parfumul zeităților păgâne din Italia.

Și cum aleargă trenul peste punțile apelor încropite, îmi vine în minte nebunia lui Goethe pentru Italia.

Când eră copil, locuia în casele strămoșești din Frankfurt — o casă cu grădină și cu podoabe de flori la fereastră.

Tatăl lui Goethe călătorise mult și dragostea lui pentru Italia ajunsese de poveste. Când vorbea de Roma tremurâ. În căsuța bătrânească din Frankfurt, patriarhalul călător strănsese o mulțime de gravuri italiene, pe cari micul Wolfgang le contemplă cu nesă, în vreme ce cumintele lui tată îi explică inspirat, fiecare iconă din perete. Goethe adormia cu gândul la Italia.

Un dascăl italian Giovinazzi îl împătîmă apoi

după limba lui Tasso; iar tatăl lui, care nu încheia o istorisire fără o romantică descriere a Italiei, sfârșia în totdeauna cu aceleași vorbe:

— După Italia nu e nimic mai frumos în lume.

Și de-atunci pătimirea lui Goethe pentru Italia și de-atunci pornirea lui pentru genul artei ei.

Dacă nu luam hotărîrea de a pleca — scrie el din Venezia — ași fi fost pierdut.

De câte ori cetia sau vedea un lucru ce-i amintea Italia, marele om suferia. Fugia de scriitorii vechi cari vorbesc de Italia și de asta își mărginise studiile latine în scrierile lui Spinoza. Herder își bătea joc de Goethe, fără să cunoască taina.

Amintirea aceasta despre poetul Ifigeniei, m'a fermecat întotdeauna. Tata care nu știa să mi spună nimic despre Italia a lăsat târziu lui Goethe și învățătorilor mei, inspirațiunea iubirei mele pentru magica țară...

Un turn de cărămidă, câteva căsuțe roșii și vială prăfuite.

E Capodilago, o stațiune pitorească la capătul de miazăzi al localului Lugano.

Pe peron un cor de vânători alpini, apoi fanfara triumfală de cornuri, amintind pe vânătorii feudali din vesele vremuri cavaleresti.

O fetișcană rumenă cu părul ca flacăra, vinde roade parguite.

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de poftă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine pofta de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmaci. La târgululă să se ceară lămurii apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Loser János, Budapest.

Di G. Cantelli. — Mulțumește pentru lămurire și închee, declarând că va vota cu ambele mâni legea.

Di M. Corbescu începe prin a constata că di Misser nu s'a declarat categoric împotriva legii.

S'a adus acuzarea că penalitățile din lege sunt prea drastice. Există însă vre-un stat din Europa, în care să nu se fi luat măsură împotriva acelor cari exploatează starea de inconștiență a țărănimii, contribuind astfel la degenerarea raselor printr'un vițiu nenorocit?

E în joc problema conservării neamului nostru și cred, închee oratorul, că nimeni nu va hezita să susțină proiectul, care tinde la aceasta.

Di Emil Costinescu: Suntem de acord cu toții, în ce privește necesitatea de a stărpî vițiuul beției și de a se regulă funcționarea cârciumelor la sate.

Deosebirea e că opoziția, prin organul dlui senator Misser, ar vrea o lege fără de penalități și mal mult sentimentală, pe când noi vrem să stărpim prin mijloace drastice un vițiu atât de covârșitor pentru bunul mers al societății.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei, care a relevat mizeria țărănimii și-a pus o într'o strânsă legătură cu vițiuul beției, va veghea, desigur, ca însăși preoții cari vor păcătui dela prevederile legii, să fie aspru pedepsiți; iar pe de altă parte, însăși preoții — în special cei rurali — să vegheze ca cetățenii să nu se abată dela prevederile legii.

S'a zis că se atinge, prin proiectul în discuțiune, libertatea comerțului. E neresioasă însă acuzarea aceasta. De ce nu se încredințează atunci și îngrădirea vânzării substanțelor toxice în farmacii? Oare alcoolul nu e un toxic, mai ales când e absorbit în cantități exagerate?

S'a mai zis că proiectul prevede penalități draconice. E o glumă desigur, acuzarea aceasta, ca și aceea că se dă în competența primarilor controlul și penalitatea contraveniențelor. Să nu se uite că din pricina sistemului impunității generale, la noi nu se respectă nimic și că aicea nu primarul, ci chiar jandarmul ori gardistul de stradă pedepsește cu amendă diferite infracțiuni, chiar în momentul executării delictului.

Să ne fie milă de cârciumarul care împinge pe țaran să bea fără de măsură, nu de copiii degenerați, cari se nasc din părinți îndobitociți prin alcoolizare?

Noi credem că mai presus de interesele a cătrova mii de negustori, în majoritate exploataatori ai acestui vițiu funest, sunt interesele a 5 și jum. milioane de țărani. (Aplauze).

Di Enacovici a vorbit cu milă despre cârciumarii cari își vor vedea periclitat comerțul, prin îngrădirile proiectului în discuție. E vorba de cârciumarii rurali, cei răi de sigur. N'au decât aceștia să se facă negustori cinștiți și mai puțin hrăpăreți și fie siguri, penalitățile, îngrădirile din proiect n'o să-l atingă vreodată și după 3 luni de arendare, comuna o să le rearendeze tot lor cârciuma.

Infrânarea beției a preocupat și pe legiuitorii din alte țări tot așa de civilizate. Ea a dat roade strălucite în Suedia, Norvegia, Finlanda, etc.

În ce privește asprimea pedepselor, am de adăugat că în Anglia se pedepsește cu 10—500 lire sterline, acolo unde noi pedepsim cu 20—60 lei o contravenție. Dar în Anglia nu se prea aplică legea, pentru că cârciumarul e un elector temut. La noi, cârciuma trecând sub autoritatea comunală, vom fi la adăpost de aceasta.

Di Enacovici mi-a cerut să prevăd prohibițiunea fabricării alcoolului. Aceasta e greu, din mai multe puncte de vedere. În primul rând, e un interes economic care ar fi lovit, alcoolul întrebându-se în industrie.

S'a mai zis că se privilegiază cârciumarii urbani. Să mi-se arate în ce chip, eu nu găsesc nimic în acest sens în proiectul de lege de față. Unii s'au făcut acuzători ai împușinării cârciumelor.

Măsura ce am luat în astă privință, va avea însă ca efect desființarea concurenței și implicit, suprimarea goanei cârciumarilor, mai ales la sate după clienți și ca atare, stărpirea beției.

În încheere, di ministru de finanțe spune că nimeni nu trebuie să combată o lege care are de scop principal asigurarea unui viitor strălucit neamului. (Aplauze.)

Se încheie discuțiunea, luându-se proiectul în considerare.

Acțiunea de scăpare a școalelor.

Poporul românesc respinge ajutorul de stat.

Odvoș.

Vestesc cu bucurie, că și comuna noastră bisericească Odvoș, la propunerea tinărului și însușitului nostru preot Aurel Raica, atât în ședința comitetului, cât și a sinodului a decis cu unanimitate ridicarea salariului învățătoresc conform legii nouă școlare. Ioan Bălu, econom.

Presa română despre organizarea partidului.

»Țara Noastră«, în numărul său dela 20 Ianuarie v. aduce un articol din penna dlui Octavian Goga, în care vorbind de organizarea partidului național și de Arad ca centru, scrie:

»Acest punct este poate o greșală, căci deputații noștri prea o rup astfel fățiș cu punctul prim al programului nostru național, care le impune... menținerea Transilvaniei ca terenul cel mai prielnic pentru aspirațiunile noastre politice. De altfel nu e rău, că se alege ca centru de luptă un loc aproape la margina pericolului desnaționalizării.

»Cam aceste sunt liniile generale, între cari se pregătește organizația noastră politică. Noi nu ne îndoim că ea o va duce la bun sfârșit, și că deputații noștri vor întimpină pretutindeni cea mai largă bunăvoință și pricepere. Ei vor avea acum prilejul de a veni în contact cu fruntașii de pretutindeni, de a-și cunoaște forțele de luptă, pe toți aderenții sinceri ai cauzei naționale, cât și cele elemente șovăitoare, cari, cu timpul, după mai multă viață politică, vor forma eventual un partid moderat, opus celui național în formațiune.

»Un popor adevărat, nu-și afirmă existența prin organizațiune. Viața lui are manifestări spontane, cari probează adeseori trăinicia lui. Dar sunt totuș epoce și necesități politice cari cer organizarea, cer funcționarea regulată a acestor mașini sociale. Să ne conformăm!

Problema sinoadelor noastre presbiterale.

Sinoadele protterale fiind reprezentanța legitimă a comunelor bisericești, în virtutea alinutului prim al § 50 din Statul organic, sunt chemate a discuta și asupra chestiunilor școlare din protopresbiterate.

De când există sinodalitatea în biserica noastră, nu am avut a discuta chestiuni școlare de o asemenea extremă importanță, ca cea în zilele noastre.

Ajunsă biserica în situațiunea extrem de gravă, de a se lipsi de acele organe ale întregului ei constitutiv, cari au susținut, alimentat și i-au dat însăși existența și caracterul ei național, trebuie să-și deie bine seama, că fără acele organe *dătătoare de viață*, existența și caracterul ei, devine iluzoriu.

Montini. — Plecăm.

Trenul spintecă o vale romantică, o grădină de flori în care se cuibăresc zânele basmelor din Alpi. Buruienile roșii de pe brățele pietroase ale Tessinului ard ca jeratecul. O muetă albă duce în tipăt lung, svonul secetei întinsă.

Pe drumul de sub coastă se leagănă în cântec de psalmi o procesiune sfântă, cu preoți în cagulă, cu prapuri de mătasă, cu cruci înegrite de fum, cu sfinți despoleiți, cu vase de argint și cu norod desculț ca în vestitul tablou al lui Jules Breton: »Binecuvântarea câmpului«.

Mendrisio. — Un cap dumnezeesc de față, sub bordurile unei pălării valezene ca »Adultera« lui Tintoretto.

Giuseppe Robida cântă nestăpânit începutul aceluiași cântec:

»Donna etrusca...«

— Io sono fortemente comosso, signore. Se și vede.

Întoarce capul și plânge.

După patru ani de pribegie se întoarce nebun în țara grădinilor de marmură și a lămâilor înfloriți.

Balerno. Tessinul se încheie.

Povârnișuri lungi cu vii. Un drum pietros cu pulberea răscollită de cară. O »trattoria« murdară cu firma răsturnată. Acoperișuri roșii, case cu obioane strâmbe, o clopotniță romană, funduri murdare de străzi, fântâna de piatră a *campielei*, fata din balade cu căldărușa de apă pe umăr.

E Chiasso. — Porta del paradiso.

Suntem în Italia.

Visez?..

»Pronti!« Urcăm în trenul celui mai cântat pă-mânt.

În vagonul nostru o droaie de dezmetici, fumează, înjură și frământă cântând un dans italian. Mandolina moșneagului, cu pălărie, țuguiață, picură o »vilanella«. Sunt napolitani.

Un șuer năbușit.

Am plecat.

Wilhelm Tell, didactica, ranzul iodleilor și filozofia vieții patriarhale a Elveției au încetat, pentru a lăsa loc muzicii, poeziei, renașterii, fantaziei păgâne, patimei, banditismului romantic, ruinelor de marmură, mitologiei romane, sărbătorilor catolice, pifferarilor de operetă, arenelor, dansurilor, triumfurilor, bețiilor veșnice și nebuniilor amoroase începute dintr'o serenadă și încheiate cu o lovitură artistică de pumnal.

O Italia, Italia mea!

Tu ești cași dragostea de care nu ne săturăm. Ca pe-o tainică și frumoasă fecioară, care s'a uitat adânc în ochii tăi, odată, undeva... în biserica, lângă o ruină de marmură, într'un palat, la fântâna, între flori, sub cerul unui codru, în tremurul lunii, pe țărmul Oceanului și pe care o visezi deapaururi — așa te-am visat Italia mea frumoasă, zi după zi, an după an și de dorul duios al naturii și al artei tale, care știe cât am suferit!

Cărțile maestrilor tăi, au văzut lacrimile mele și de vioara fermecată a pribegilor tăi cântăreți de stradă se vrăjea inima mea.

Un moș al nostru care pribegise prin țara lui Apollo, se întorsese de acolo cu un Dante de lut.

Dușosul călător ne povestea vrăjit, despre Italia

cea frumoasă și plângând ne cântă din clavier »Taranteila« din Napoli.

Eră muzicant.

De câte ori îl ascultam, ori priveam statuia de lut alui Dante, sufletul meu de copil se turbură.

Italia, Italia mă chemă ca ispita unor ochi ifigenici de fecioară, cum chiamă toamna cerul Niului magic, șiragurile de cocori, ori poporul blând de rândunele din țările cu aspre ierni.

Italia, Italia mea!

Alpii rād în soarele care coboară.

Între două coaste înflorite, presărate cu vile cochete, se leagănă în boarea de miresme a Alpilor, pânza de mătasă pe care doarme nevăzută într'un trandafir vrăjit, nimfa păstorilor lombarzi: e lacul Como.

Giuseppe Robida începe povestea.

Como. — Orașul serenadelor de operă își înalță dintre grațioasele vile, turnul vechei catedrale, în care se rugă marele Volta. Pe vialele romantice ale poetului oraș trece inspirat odinioară maestrul Luni, zgrăvind în minte profitul dumnezeestilor madone.

Alpii se topesc în măgure cu vii. Trenul șerpuește prin mijlocul grădinilor de verdeață și al poporului vesel.

O stație veche cu geamurile sparte, murdară, cu gratiile ruginite ca o casă pustie:

Camerlata. — Spre Apus se deslusește în piscul unei măguri înverzite un castel lombard. Umbre lungi s'aștern peste răzoarele rodnice ale luncii în care dafinii își descântă cuiburile de mătasă. Aici e grădina lumii.

Camnago. — În uruitul roților metalice, pătrunde sunetul de seară al clopotului din sat.

După intrarea în viață a noielor legi de instrucție, supremul for administrativ bisericesc, prea ven. con. mitropolit a emis către parohii cunoscuta instrucțiune, în virtutea căreia s'a făcut începutul de salvare al școalelor.

În preajma sinoadelor protterale fiind, sperăm ca fiecare oficiu protteral își va ține de sântă datorie de a pune încurent sinodul său protteral asupra rezultatelor de până acum obținute întru salvarea școalelor, nu altcum și asupra experiențelor câștigate în exmisiunile făcute, cari experiențe însoțindu-le de un studiu serios, în cari să se expună vederi mai largi asupra modalităților și demersurilor care sunt a se face în acest merit; să le supună deliberării sinoadelor protterale cari ne stau înainte. Sinoadele protterale fiind constituite de preoți, învățători, inteligenți și țărani din parohii, cu un cuvânt bărbați cari sunt la *executivă* și cari mai bine cunosc stările și impedimentele de cari se lovește marea chestiune a salvării culturai românești, să mediteze cu toată seriozitatea asupra acestei chestiuni și chibzuind bine asupra celor ce sunt de făcut, să spună în toată sinceritatea, cari sunt omisiunile de până acum și cari sunt modalitățile conducătoare la scop.

Că s'a emis și întrelăsat mult, din ceace trebula să se facă, nu mai încapă îndoială.

Organele noastre de publicitate au spus-o cu bărbăție, că nu s'a făcut îndeajuns așteptărilor în fața unei mari chestiuni.

De sus până jos, se așteaptă, ca toți să iee crucea apostolice în mână și să vestească poporului credincios primejdia în care ne punem limba și legea părinților noștri, dacă nu ne vom înălța la acel înalt sentiment de jertfă, care ni-se impune.

Cel chemați, să se desbrace de toate neputințele omenești, să distingă bine lucrurile că nu persoanelor servesc atunci, când vor salvă fortul nostru de existență, ci celui mai sublim ideal, culturai neamului.

Sinoadele protterale să o spună în toată sinceritatea, ca în fața unei asemenea istorice acțiuni, este chemată biserica a intra cu toată forța ei în acțiune: mitropolit, episcopii, congres, sinoade eparhiale și conzistoare diecezane, toți să descindă — după împrejurări — în sânul *bisericeii celei vii*, să aprindă lumina în întunerecul care greutatea vremilor a încins în parte neamul și biserica părinților noștri și să însuflească poporul pentru a-și conserva ce are mai scump: *limba și legea*.

Dela general până la cel din urmă gregar al bisericii, să iee asupra umerilor săi greul apostoliei.

Și ce însuflețire nobilă ar deșteptă în masele poporului ivirea superiorilor bisericești, ori a al-

Angelus!

Un țaran descoperit la icoana Madonei din drum. Măgărușul cu cotiga stă sfios în marginea câmpului. Departe albesc chipuri de fete, cu amfore pe cap ca în timpurile mitologice. Fluturi de argint se bat în apele Sevesei.

Monza. — Versailles-ul regilor italieni.

Ieșim din nou în câmp, în taina fermecătoarelor grădini, în care închipuirea măiastră a omului a creat zine, zel și toate poveștile cari dorm în taina apelor, pe munți, în stele, prefutindeni...

Spre Apus, în zările Magentei, ceriul e o flacără.

Toți se uită într'acolo.

Câmpia Lombardiei arde.

Pulberea de rubin a asfințitului se cerne peste ape.

Toate sunt de foc.

În vălvoarea mistuitoare a zării, pânza unui nor de flacără se distramă, se rupe și mâna nevăzută a artistului divin, îmbină măiestrit un tablou mare, o apoteoză dramatică peste mormintele eroilor putreziți în câmpurile Magentei.

Imagina Franței arde acolo, cu sabia triumfătoare întinsă în văzduh...

La Sesta apusul se stinge, zările se întunecă, luceațărul sculptor tremură peste turnurile *Milanului*.

Trenul intră pe porțile cetății, urue pe poduri aruncate peste strade și se oprește într'o gară mare, întunecată, ca lăuntru unui templu medieval.

Coborâm.

Pe dinaintea noastră trece cântând un cor de pelerini.

Ave Italia!

Gh. D. Mugar.

tor bărbați autoritativi și înzestrați cu aptitudinile necesari de a face deplină lumină și a mișcă inimile celor mai nesimțitori pentru cauză.

La ce succese uimitoare am ajunge prin asemenea acțiune serioasă. Ne-am salvă existența și ne-am prezenta lumii ca popor conștient de viitorul său.

Avem exemple concrete, că și cele mai mici comune, și-au făcut datorința, dacă au avut buni povățuitori. Aici e filia Comlosului-mare — Constanța, — care deși numără abia 100 de case, cari în totalitatea lor sunt locuite de oameni sărmani, cari abia posed 1—2 lanțe de pământ și totuș s'au ridicat la aceea conștiință a datoriei de-au asigurat învățătorului lor salariul prescriș.

»Volește și vei putea«, zicem noi tuturor celor chemați de-a organiza pe baze mai reale, mai solide și mai ample, marea acțiune a salvării școalelor.

Puținele ziare conștiente precum și un număr restrâns de preoți și învățători conștienți, au făcut și până acum *începutul*, au spart țelina, au deschis drumul celor chemați de-a intra cu toți și fără șovăire în luptă.

Acum ori nici odată bărbați distinși de biserică și aleși în corporațiunile ei, să dea dovezi celor cari și-au pus încrederea în ei, că sunt sentințele neadormite ale intereselor bisericeii și a neamului.

Comlosul mare, 1 Februarie 1908.

Iuliu Vuia.

NB. Celelalte ziare sunt rugate a reproduce acest apel.

Din străinătate.

Retragerea primului ministru englez. Cîrculă cu insistență s'auzise că Sir Henry Campbell-Bannermann primul ministru englez este dispus să lase prezidenția colegului său Asquith deoarece starea sănătății sale sdruncinate nu-i mai permite să se ocupe de afacerile statului și ale partidului.

Acest apropiat eveniment poate avea consecințe foarte importante asupra viitorului partidului liberal din Anglia. D. Asquith este unul din cele mai marcante personaje politice și unul din cei mai mari oratori parlamentari ai Angliei. Inamici politici însă îi impută lipsa de tact în chestiuni diplomatice.

NOTĂȚI.

ARAD, 3 Februarie n. 1908.

— Dr. Lueger, despre care presa maghiară iar a publicat știrea alarmată, după cum se telefonează din Viena, se află mai bine cu sănătatea.

— Incontra limbei române. Ziarele maghiare înregistrează cu deosebită plăcere știrea că primcăpitanul orașului Arad n'a permis să se vorbească și românește în adunarea socialistă ce s'a convocat.

Vom vedea însă, dacă socialiștii români și tovarășii lor unguri rabdă să li-se confişte acest drept cetățenesc!

— Știri personale. Din Dej ni-se vestește că domnul dr. T. Mihali este bolnav, zace de influență. Tot așa și doamna. Le dorim grabnică însănătoșare.

— La temniță. »Gaz. Trans.« scrie: Redactorul nostru responsabil, dl Victor Braniște, și-a început azi dimineață la 9 ore, pedeapsa de 5 zile închisoare de stat, la care a fost condamnat în procesul nostru de presă de Curtea cu jurați din Târgul-Murășului. D sa își face pedeapsa la tribunalul de aici. Pe timpul cât va sta în închisoare a luat răspunderea pentru redacțiune colaboratorul nostru, dl I. Lupan.

— Influenza bântue în Arad în chip cum nu s'a mai pomenit. După rapoartele medicilor, sunt mii de bolnavi, unii foarte grav.

Vremea umedă contribuie și ea la agravarea situației.

— Conferență în Sibiu. Dumineca trecută și-a desvoltat înaintea unui număr public adunat în sala festivă a Casei naționale — dl pro-

fesor dr. I. Borgia conferința asupra dramei »Peste puterile noastre« de Björnsterne Björnson. Conferențiarul într'o limbă admirabilă și cu un puternic aparat științific a luminat în sufletul mare al genului norvegian, — despre care atât s'a vorbit în timpul din urmă. Drama »Peste puterile noastre« e una din cele mai înalte creațiuni ale lui Björnson. În cele două părți ale acestei drame ni-se înfățișează tragedia mare a sufletului omenesc: sbuciumul credinței care se istovește în așteptarea unei minuni și zădarnicia dureroasă a unui avânt care cere dreptate; după căderea tragică artistul ne dă câteva accente din poezia viitorului... Conferențiarului a reușit să dea o icoană limpede a fondului filozofic cuprins în această piesă de excepțională valoare artistică. Frumoasa conferință a dlui Borgia a fost răsplătită cu aplauze călduroase. Într'un număr viitor vom publica o dare de seamă amănunțită. (»Țara Noastră«).

— Alegere. În 29 Ianuarie 1908 s'a ținut alegerea de vice-notar în frunțașă comună Fenlac. Dintre trei candidați, cu aclamațiune a fost ales dlui Dragonescu, nepotul fiertatului Dragonescu, fost director de finanțe în Timișoara. Laudă li-se cuvine atât românilor, cât și fraților sârbi din comună, cari conștii fiind de datorința lor națională, au pus umăr la umăr și au votat cu toții pentru candidatul român. Acesta este un semn de trezire și înfrățire pentru mult cercatul popor din aceasta comună. D-zeu să-i dea sănătate și țărnie ca cu aceea dragoste să grijască de popor, cu care pe el l-au ales, ca să rămână în mijlocul lor. — Un alegător.

— Amintiri despre Eminescu. Din partea dlui Gh. N. Balgiu din Comana, »Viața literară« din București primește următoarele rânduri:

»Sunt mai mulți ani de când am fost pentru întâia oară la Eminescu acasă. El sta pe atunci în podul Mogoșoaii, deasupra unei tapiterii, într'o odale largă în care aveam un pat simplu, trei scaune de lemn, o masă mare de brad, cărți multe fixate pe nouă poliți lungi ca de vr'o patru metri, o mașină de cafea pe sobă, un lighian de pământ într'un colț, și un cufăr vechiu: pe pereți nici o cadru. Poetul era singur, într'un surtuc lung peste cămașa de noapte. Prietenul care m'a condus îl cunoștea din copilărie, îi zicea tu. Am stat aproape o oră, în care eu n'am vorbit aproape nimic.

»I-am ascultat pe el discutând asupra unui nou mod de a se măsură luteala apelor. Sficios, mă uitam la Eminescu, și mi-se părea un zeu tânăr, frumos și blând, cu părul lui negru, undulat, de sub care se desvălea o frunte mare, palid la față, cu ochii adormiți, osteniți de gânduri, mustața tunsă puțin, gura mică și în toate ale lui o expresie de o nespūsă bunătate și melancolic. Avea un glas profund, muzical, umbrit într'o surdină dulce, misterioasă, care dădea cuvintelor o vibrație particulară, un fluid de viață și de emoțiune, care une-ori te înfioară ca niște acorduri curioase neașteptate. Din ziua aceea am căutat să mă împrietenesc cu el.

»El era pe atunci redactor la ziarul »Timpul«. Conștilncios și muncitor peste măsură, de multe ori Eminescu ducea singur greutatea gazetei. Câte nopți petrecute cu condeiul în mână! Și a doua zi, palid, nepieptănat, plin de cerneală pe degete, c'un teanc mare de manuscrise, intră în tipografie, unde rânduia materia, redacția informaii, făcea corecturi, și numai seara, când gazeta începea să se vânture la roată, atunci își aducea și el aminte că e trudit și nu a mâncat nimic în ziua aceea.

»Imi pun mâinile la ochi și trec repede peste acest șir de ani, în care Eminescu și-a dat cea mai scumpă și mai nobilă parte din viața și inteligența lui pentru... o mizerabilă bucată de pâine. Ce păcat că în viața asta, așa de scurtă și plină de dureri, nu a găsit și el un suflet care să-l iubească, să-l înțeleagă și să-l îngrijească ca pe un copil străin.

— Inundare. Se telegrafiază din Deva: Insoarea multă din timpul din urmă și topirea zăpezii a umflat râurile Striu și Cerna, iar acestea au făcut să crească Murășul, încât împrejurimile acestuia sunt amenințate de potop. Autoritățile au luat măsuri, ca să împiedece acest rău.

— Influenza. Se vestește din Colonia, că atât acolo, cât și în orașele mari din apropiere influenza seceră multe jertfe. O familie de acolo a fost victima unei teribile lovituri, două fete în-

grijiau pe tatăl lor bolnav de influență și au murit și ele de odată cu tatăl lor. Fratele lor, care venise acasă din provincie, a înnebunit de durere.

Din Berlin se telegrafiază că acolo influența progresa din zi în zi. Cam a patra parte din familiile din Berlin, suferă de această boală, așa că medicii nu pot primi pacienți noi. În multe locuri boala la întorsături periculoase, mai ales că adeseori e în legătură cu pneumonie (aprinzere de plămâni) dar și alte organe suferă prin influență așa d. e. peritonul, urechile și ochii mai ales.

— **Necrolog.** Cu adâncă durere aducem la cunoștință încetare din viață a iubitului nostru prieten Nicolae Agârbicean, medicinist, stipendist al »Fundațiunii I. St. Șuluțiu« și casarului societății noastre, întâmplat, după împărțirea cu sîntele taine, Vineri la 31 Ianuarie n. 1908. — Nicolae a fost un zelos student creștin și un înflăcărat român. În mormântarea i-a fost Duminecă, în 2 Februarie n. la 3 ore p. m., dela »Leichenhalle des Städtischen Krankenhauses« (Gries). Fie-l țărâna ușoară și memoria binecuvântată! Gratz, la 18/21 Ianuarie 1908. În numele societății academice române »Carmen Sylva«: cand. med. Aurel Dobrescu, președ. stud. în filoz. Enea Zeffean, secretar.

— **Bandă de femei.** După o telegramă din Varșovia, în Lublin s'a format o bandă de femei briganzi. Banda care face parte din partidul terorist comite multe jafuri și valorile furate le pune la dispoziția partidului revoluționar. Autorităților nu le-a reușit încă să pună mâna pe membri bandei.

— **Defraudare.** La banca »Első varjasi Takarékpénztár« din Varjas (com. Timiș) s'a dat de urma unei lipse de bani în sumă de mai multe sute de mil de coroane. Cazul a ieșit la iveală, că fiind bolnav directorul executiv al băncii, Elsner József, bilanțul anului trecut l-a făcut un străin. S'a făcut arătare la pretura din Timișoara.

— **Spre știre.** Aproape zilnic căpătăm corespondențe prin cari ni-se cer deslușiri referitor la »noua lege școlară«. Celor interesați le răspundem, că cu alte deslușiri nu putem servi decât cu celea cuprinse în »Legea școlară« care de altfel se află tradusă și în românește și se poate procura dela tipografia diecezană din Arad cu prețul de 2 cor.

— **Un proces celebru.** Din New-York se telegrafează: În procesul Thaw, jurații după un consiliu de 24 de ore și după a 14-a votare au putut numai să ajungă la o înțelegere. O telegramă de noapte din New-York spune: Jurații în procesul Thaw l-au achitat pe acuzatul din considerație față de starea lui mentală. Juzii au dispus că Thaw să fie transportat pe timp nedeterminat în asilul din Matteawan, unde sunt îngrijii criminalii nebuni. Ei motivează că punerea lui Thaw pe picior liber ar primejdi siguranța publică.

— **Asasinarea din Allenstein.** Se vestește din Allenstein, că colonelul Göben, înainte de asasinarea generalului Schönebeck, a cumpărat în farmacia din Allenstein o cantitate mare de arsenic, spunând că are nevoie de el pentru stăpîrea cloșanilor. Farmacistului i-s'a părut curios că Göben a cerut numai arsenic alb, spunând că numai acesta corespunde scopului lui. Otrava a dat-o apoi d-nei Schönebeck, în a cărei locuință s'a și găsit o parte din otravă.

— **Procesul Nasi.** Se telegrafiază din Roma: La întrebarea lui Nasi, Orlando, ministrul de justiție ca martor a declarat că Nasi a avut prieteni buni și inimi mari. Cu excepția cazului recent, onoarea lui nu i-a fost atacată nici odată. Consilierul de stat Cagnetta în 1903 a sudevat ideea, ca ramurile de serviciu ale ministerului de culte să fie supuse unei revizii. După fostul ministru Bianchi, Nasi și-ar fi putut dovedi nevinovăția înainte de a se da ordinul de arestare. Deputatul Deseta și maiorul Ginnani mărturisesc că dela Nasi în decursul călătoriei sale cereau mulți ajutoare materiale. După profesorul Orle, Nasi s'a dus în Bologna, unde învățătorii cari îl erau contrari făceau conferință, și după aceea l-au devenit credincioși. Se zice că aceasta l-a costat multe parole. Procurorul Northern declară că a vorbit în mai multe rânduri

cu Nasi și cu aceste ocazii s'a convins despre ideile lui nobile.

După profesorul Lomonaco, Nasi ar fi dat profesorilor bilete de tren în valoare de 2000 de lire ca să meargă în Cremona, prin ce l-a cumpănit să nu ia poziție contra lui.

Din Roma se vestește mai târziu, că se continuă ascultarea martorilor citați din partea apărătorilor. Deputatul Nittien declară, că pe Nasi l-a ținut totdeauna de bărbat cinstit. Primarul Venezueli Grimare îl datorește recunoștință lui Nasi în interesul Venetiei.

Deputatul Santin îl recunoaște pe Nasi de un bărbat cu inimă nobilă. Deputatul Sposito a voit să-și cetească, însuși el mărturisirea, căci se teme că altul nu-i va putea da coloritul necesar. După mărturisirea mai multor martori ședința se închide.

— **Săpun de vioarea de Parma.** Sub această numire de câțiva ani e în circulație un nou săpun folositor. Cine nu lubește mirosul de vioare? Și dacă știm, că acest să-

pun plăcut face fața fină, dacă știm, că în astfel de calitate și pe lângă așa preț în străinătate nu putem căpăta atare săpun, atunci putem aștepta, ca publicul mare se nu întrebuleze acest săpun, numai ca să-l tindă mâna de ajutor pregătitorului, ci în interesul său propriu. O bucată 80 fil., 3 bucăți 2 coroane 20 fil. Pregătește Szabó Béla fabricant de săpun de toaletă, Miskolcz. Se poate căpăta în Arad în drugheria lui Vojtek și Weisz, Lugof în farmacia lui Fischer János, Timișoara în prăvălia lui Wisemayr Ferecz.

— **Nu mai e păr cărunt** — »Regulator de păr« al lui Fr. Radda dă părului cărunt de pe cap și barbă culoarea naturală: blondă, brunetă, brunetă închis sau neagră. Este un preparat foarte sigur și nesticăcios, care nu vopsește nici pielea, nici albiturile.

Folosirea acestui neasemănat preparat e nu se poate mai simplă: cu pieptenul mușcat în fluidul acesta nesticăcios se va atinge zilnic ca și cu un oleu perii pe cap și aceasta se va continua până când părul va câștiga culoarea naturală. Acest »Regulator de păr« este a nu se confunda cu alta preparate pentru păr de felul acesta. E de 25 de ani în circulație. Nenumărate recunoștințe, dovedesc succesul splendid obținut. Prețul: 1 sticlă: 2 cor. O sticlă de probă: 1 cor. Se vinde la: Friedrich Radda, apothecar în Pâncsova. Magazin la: Iozef v. Török, în Buda-pesta. Király-utca.

Asasinatele din Lisabona.

Sosirea regelui la Lisabona. — Conspiratorii încunjură trăsura regală. — Focurile. — Regele și principele moștenitor împușcați. — Omorirea asasinilor. — Unii scapă. — Sinucidere.

Prima telegramă despre asasinarea regelui și principelui moștenitor a sosit în Arad Duminecă dimineața, când toate ziarele erau deja tipărite. Se anunță numai atâtă :

Regele și principele moștenitor al Portugaliei au fost asasinați după chipul regelui Serbiei.

Duminecă seara a sosit altă telegramă, care spunea :

Asasinii au fost omorâți. E vorba d'un vast complot republican.

Pe baza acestor știri am scris primul articol de azi. Pe când îl terminam, au sosit știri cari modifică pe cele dintâi.

Iată amănuntele :

Lisabona, 3 Februarie. Sâmbătă după amiază la orele 5 regele Carlos a sosit, împreună cu familia, dela Villa Vicioza, unde stase de mai multă vreme. Ei veneau în trăsura deschisă și urmați de o mică escortă.

În clipa când trăsura intra de pe piața Comerțului în strada Arzenalului, o grupă de oameni, înarmați cu carabine a tras asupra trăsorei regale. Regele a fost lovit de trei gloanțe, unul în gât, altul la număr și al treilea în ceafă. Cel dintâiu a perforat o vână mare, așa că a pricinuit moarte imediată.

Moștenitorul de tron a fost și el lovit de trei gloanțe: unul în cap, altul în piept și al treilea în umăr.

Infantele Emanuel a fost și el rănit la barbă și umăr, dar ușor.

Regina când a văzut ce se întâmplă, a sărit să apere cu corpul său pe moștenitorul de tron.

Când a sosit trăsura la arzenal, regele era mort; moștenitorul de tron a murit și el curând, acolo.

La orele 7 regina și infantele s'au întors dela arzenal la palatul regal.

Asasinii uciși!

Francesco Segneira, ofițerul de ordonanță al regelui, care călărea alături de trăsura regală, îndată ce a auzit primele detunături, a scos revolverul și a împușcat pe unul dintre asasini. Poliția a omorât și ea pe un alt asasin.

Cadavrele acestor asasini au fost duse la primărie, dar identitatea persoanei nu s'a putut constata.

Se crede însă că unul este anarhist spaniol, fiul vestitului anarhist Cordova, altul anarhist francez. Ei aveau carabină cu câte 5 gloanțe. Arma o ținuseră ascunsă sub manta.

Dintre cei arestați, unul s'a sinucis în temniță.

Soldați în complot.

Un comunicat al guvernului face cunoscut, că în complot nu este amestecat nici un soldat.

Alte știri spun însă că mai mulți subofițeri din infanterie și marină ar fi făcut parte din complot.

Fapt e că s'au operat o mulțime de arestări. La mai mulți dintre cei arestați s'au găsit bombe.

Mareșalul Randolfo s'a sinucis.

Prințul Randolfo, mareșal al curții regale, având remușcări că n'a luat măsuri pentru păzirea persoanei regelui și moștenitorului de tron, s'a sinucis.

Adevărul e, că înainte de a pleca regele dela Villa Vicioza, prefectul de poliție al Lisabonei anunțase pe mareșal să rețină acolo familia regală, deoarece a descoperit un întins complot împotriva regelui. Mareșalul n'a îndrăznit să spună despre asta nimic familiei regale, care a plecat astfel fără să știe ceva despre primejdie nici despre arestările ce prefectul poliției făcuse deja în Lisabona.

În zăpăceala sa, mareșalul n'a anunțat pe prefectul poliției nici măcar despre ora plecării regelui, ca astfel în apropiere de capitală și pe unde trecea regele, poliția să fi luat măsurile necesare.

Cei arestați.

Între cei arestați este și ofițerul de marina Furtado, dupăcum au fost arestați d'asemeni o mulțime de republicani.

*

Asasinii.

Iată o telegramă mai nouă :

Lisabona, 3, Februarie. Ministrul de externe comunică :

Asasinii erau 6 la număr, toți înarmați cu revolvere și carabine. Ei au fost angajați de dușmanii guvernului, de agitatorii politici. Republicanii și dizidenții prevestiseră că ieri au să se întâmple lucruri mari. Nimeni nu

s'a gândit însă la astfel de atentat odios.

Proclamarea noului rege.

Lisabona, 3 Februarie. Infantele Emanuel a fost proclamat rege. Având vârsta de 18 ani, el va lua numai decât guvernarea țării. Comandanții militari și toți dignitarii țării au jurat credință noului rege, care a întărit pe prim-ministrul Franco în demnitatea de prim-consilier al tronului.

Temeri de revoluție.

Berlin, 3 Februarie. »Lokalanzeiger« primește din Lisabona următoarele: În provincie spiritele sunt foarte agitate. Autorităților le este teamă că va izbucni o revoluție. Număroși comisarari cutrieră Portugalia și în orașele de reședință s'au convocat adunări republicane. Pretutindeni miliția este concentrată.

Că în sânul miliției din capitală eră o fierbere și poate că s'a descoperit chiar o întinsă conspirație, rezultă din faptul ce numai acum s'a aflat: două dintre regimentele din Lisabona au fost dezarmate în ziua de 31 Ianuarie. Tot atunci regele iscălise decretul de dizolvare a parlamentului.

Biografiile.

Don Carlos, regele asasinat al Portugaliei împlinise vârsta de 45 ani. Eră rege dela 19 Oct. 1889, ca al treilea rege din familia Braganza-Coburg. Mama lui Maria-Plă, este fiica regelui Victor Emanuel al Italiei. Ea e în vârstă de 61 ani. El s'a căsătorit cu Amalia, fiica ducelui de Orleans, la 22 Maiu 1886. Din căsătoria aceasta a avut doi fii: pe moștenitorul asasinat Luis Filip și pe noul rege Emanuel.

Moștenitorul de tron Luis Filip s'a născut la 21 Martie 1887. Purta titlul de duce al Braganzei.

Amalia, regina văduvă, e o femeie foarte cultă și instruită. A terminat medicina, e doctoră. Nu eră însă populară, ci o acuzau că prea e franceză și se amestecă în politică.

Regele Emanuel este născut în 15 Noveembrie 1889. Purta titlul de duce de Beja. Este foarte inteligent, îndeosebi marinar bun. Anul trecut fusese numit sublocotenent de marină.

Impresii.

În toate statele din Europa crima asta monstruoasă a produs colosală impresie. Cel dintâiu care a condoleat reginei văduve a fost M. Sa Francisc Iosif I. Știrea în Viena a sosit ieri dimineața și anume la poliție. S'a trimis îndată un crainic la Schönbrunn, care a dus vestea M. Sale.

La consulatul din Viena toată ziua au fost ieri să condoleze. Cel dintâiu a fost contele Paar, adjutantul M. Sale, apoi baronul Aerenthal, contele Goluchosky și primul ministru Beck.

Berlin, 3 Februarie. Împăratul Wilhelm a trimis o telegramă de condoleanță în termeni foarte duiosi reginei Amalia.

Și au exprimat condoleanțele și prințul Bülow și secretarul de stat Schön.

Paris, 3 Februarie. Știrea aici a produs o emoție de nedescris. Președintele republicii a trimis o telegramă foarte caldă reginei văduve.

Roma, 3 Februarie. Monstruoasa crimă din Lisabona a adus dolii curții regale d'aici, înrudită cu dinastia portugeză. Regele a condoleat în termeni foarte duiosi. De asemeni și primul ministru Tittoni.

Londra, 3 Februarie. Regele a trimis o telegramă de condoleanță reginei Portugaliei, exprimându-și revolta în fața asasinatului fiilor.

Lisabona, 3 Ianuarie. Noul rege Emanuel a adresat poporului o proclamație, în care promite domnie absolut constituțională și numirea unui nou cabinet designat de partide și cu trecere în popor. Face apela toți cetățenii să păzească ordinea.

Proclamația, scrisă în termeni calzi, a făcut bună impresie.

Ultime informațiuni.

Din camera.

Budapesta, 3 Februarie. În ședința sa de azi, Camera a suspendat dreptul de imunitate al deputaților naționaliști (slovaci) Ski-ciak, care ar fi agitat printr'un articol de ziar, Ivánka și Blaho, cari ar fi comis agitație prin niște vorbiri rostite în adunări populare.

Viața Românească

REVISTĂ LUNARĂ, ȘTIINȚIFICĂ ȘI LITERARĂ

sub direcția D-ilor Profesori Univ. G. STERE și D-r I. CANTAGUZINO,

cu colaborarea

a peste șaptezeci dintre cei mai cunoscuți literați și publiciști.

Publică romane, nuvele, piese de teatru, poezii, studii științifice, sociologice și literare, diferite cronici, recenzii, revista revistelor române, franceze, italiene, germane, engleze și rusești, notițe asupra mișcării intelectuale în străinătate, varietăți științifice și literare, etc.

CONDIȚIILE DE ABONARE:

În țară 18 lei pe an; Pentru învățători, preoți și funcționari sătești 15 lei pe an; În Austro-Ungaria 15 lei pe an; În Basarabia 8 ruble pe an; În străinătate 22 lei pe an.

Persoanele care doresc să se aboneze sînt rugate a trimite administrației costul abonamentului printr'un mandat postal.

Administrația: IAȘI, STR. CARP, 6.

Concert, petreceri.

— »Concordia« reuniune gr. cat. de cântări din Oravița rom. aranjază producțiune Duminică în 9 Februarie st. n. 1908 în sala d'ui Iosif Nedici din loc, sub conducerea d'ui Ioan Bogdan învățător, cu următorul Program: a) concertul.

1. I. Mureșan: »Bramărelu«, cor mixt cu soli.
2. I. Vorobchievici: »Ciasul rău«, cor bărbă-

tesc; cu aceasta piesă Reuniunea a obținut premiul I, la emularea corurilor, ținută în Lugoj anul 1896.

3. Porumbacu-Vidu: »Trecolorul«, cor mixt.

4. Porumbacu: »Sosirea primăverii«, cor bărbătesc.

5. I. Mureșan: »Murgulețul«, cor. mixt. b) teatrul. »Rezerviștii« vodevil cu cântece într'un act de I. Millo. După producțiune joc. Prețul intrării de persoană: Locul I. 1 cor. 20 fil., locul II. 1 cor., loc de stat 60 fil. Inceputul la 8 ore seara. Bilete de intrare se capătă la dl. Alexa Toc, călăugar și seara la cassă. Cu deosebită stimă Comitetul.

Economie.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 1 Febr. 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ:

Grâu pe Apr. 1908 (100 klg.)	23.44—23.46
Secară pe Apr.	19.68—19.70
Ovăș pe Apr.	15.68—15.70
Cucuruz pe Mai 1908	13.54—13.56

INCHEEREA la 4 ORE:

Grâu pe Apr.	23.48—23.50
Secară pe Apr.	19.82—19.84
Ovăș pe Apr.	15.74—15.76
Cucuruz pe Malu 1908	13.56—13.58

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
pe Tisa — — —	22 K. 80—24 K. 50
Din comitatul Albel —	23 > 10—24 > 10
De Pesta — — —	22 > 50—24 > 20
Bănățenesc — — —	23 > —23 > 90
De Bacica — — —	23 > 20—24 > 05
Săcară — — —	20 > 20—20 > 30
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 > 40—15 > 60
> de cvalitatea II —	15 > 20—15 > 40
Ovăș > > I —	16 > 10—16 > 30
> > II —	15 > 90—16 > 20
Cucuruz vechiu	— > — > —
> nou	13 > 50—13 > 70

ANEMIA

o vindecă foarte repede Emulsiunea SCOTT și îndepărtează și slăbiciunea, indispoziția și depresiunea provenite din această boală. Buna reputație ce și-a câștigat-o Emulsiunea SCOTT mai ales în cazuri de anemie se bazează pe aceea, că la prepararea acestui medicament se folosesc cele mai fine materii ce se pot procura cu bani, și că s'au putut descoperi după experiențe de ani îndelungați și mai ales că prin



PREPARAREA lui SCOTT

aceste materii sunt gustoase și ușor de digerat. Rezultatul acestora e acest preparat a cărui putere nutritivă e nelăntrecută.

Prețul unei sticle originale 2 cor. 50 fil.

Se află în toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii vă rog să observați marca care reprezintă un pescar.

Posta Redacției.

L. I., corespondentul nostru în Cluj. Rugăm și șire telegrafică (plătim noi speșele) și rapoartă despre procesul dela 10 c.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.

Editor proprietar George Nichin.

Farmacia la „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental sau gur, fabricate în laboratorului cosmetic și cunoscute sub numele „Elisabeta“.

Cremă de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereții, împledește formarea creștelor și face să dispară imediat pistruiele, petele de fect și tot felul de necurătenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de erin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumseții, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirit de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împledește formarea mătrefei, întărește rădăcinile bolnavilor părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comandele din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacia

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNEA SUMARĂ

1907. 5 Ianuarie	ACTIV	1908. 5 Ianuarie
117474464	{ 82644464 Reserva metalică Aur . . . 96038417	135808417
795617	{ 34830000 „ Trate Aur . . . 39770000	1069096
69735001	Argint și diverse monete	61637940
31429117	Portofoliu Român și Străin	25507527
11999924	{ *) Impr. contra ef. publice 8418100	11999924
15934524	„ „ „ „ in cont curent 17089427	15638508
3270121	Fonduri publice	3243121
5881372	Efectele fondului de rezervă	5928854
612061	„ „ „ amortisarea imob. și material	641023
22358	Imobili	86781
83965671	Mobilier și Mașini de Imprimerie	105393759
—	Cheltueli de Administrațiune	—
8891567	Deposite libere	22515675
18388466	„ „ & provizoria	22641448
368397263	Compturi curinți	412112073
—	Copmturi de valori	—
12000000	PASIV	12000000
22697129	Capital	24574391
3343012	Fond de rezervă	3603940
246340870	Fondul amortisării imobilelor și material	266483660
—	Bilete de Bancă în circulațiune	—
50581	Profituri și pierderi	56323
83965671	Dobânzi și beneficii diverse	105393759
—	Deposite de retras	—
—	„ „ „ & provizoriu	—
368397263	Compturi curinți	412112073

Scomptul 7%/. *) Dobânda 7 1/2%o

Anunț de căsătorie.

Un fecior de 27 ani, fără avere, cu purtare bună, cu învățătură, care știind lucră foarte bine la economia câmpului, și economia casnică, și orice întreprindere, caută o fată, ori văduvă din familie bună [inteligentă] să aibă o avere în bani de 2000 coroane în sus care ar putea veni în satul meu unde am planul [locul] de așezământ și de a putea face mai multe întreprinderi, ducând o viață liniștită și fericită împreună.

Aceia fată ori nevastă și vrea să se mărite, să vină la mine și știe scria și ceti aceia pe lângă ocupațiunea casnică se poate ocupa și cu lucru de cancelarie, adecă cu espedarea cărților din comună, ca în loc de oficiu poștal prin poștaş ori slugă, lucru în cancelarie de 2 oare pe zi arareori 3 oare, plată pe lună 16 cor. 80 fil [sau 200 cor. la an] și cu drept de penziune, iar eu mă voi ocupa cu economia casnică și alte întreprinderi ale câmpului.

Adresa la Administrația »Tribuna« sub inițialele »I. G. în T.«

Un student iurist anul 1 în etate de 20 de ani caută sprijinul vre-unei familii bune românești pe lângă orice fel de condițiuni.

Adresa la administrația »Tribuna«, Arad, sub titlul »Orfanul«.

Anunț.

La o distanță de 12 kilometri dela Lugoj se află de vinzare o moșie de 310 jughere katastrale din care jumătate adecă 150 jughere sunt acoperite cu pădure, iar ceialaltă jumătate se târsește la primăvară.

Moșia se cuprinde în pf. în două parcele, cari sunt încunjurate de 6 comune la distanță de circa 400 metri, deci e situată bine și la drumul de țară care o desparte în două părți.

Condițiunile de cumpărare sunt foarte avantajoase așa că cei cari doresc a avea un bun frumuseșel acomodat atât pentru agricultură cât și pentru creșterea vitelor apoi ușor și ieftin, pot deveni proprietarii bunului ba chiar și aceia, cari l'al cumpăra pentru de a specula mai departe cu el încă fac o cumpărare foarte rentabilă, deci reflectanții serioși pot să se adreseze ori la administrațiunea ziarului nostru ori la dl Dr. Constantin Manea, avocat Lugoj, de unde pot primi informațiuni mai detaliate.

Un adiunct

[scrietor] advocațional cu praxă bună de cartea funduală află aplicare din 1 Martie a. c. în cancelaria subscribului. Cei ce știu scria cu mașina și posed afară de limba română și și maghiară și pe cea germână sunt preferiți.

Condițiunile sunt favorabile și să se comunice după dovedirea praxeii de până acum.

Dr. Lucian Georgevici.
advocat.
Temeș-Recaș.

La administrația ziarului »Tribuna«

se află de vinzare :

1. »Calendarul Național« pe 1908.
2. Calend. »Poporului Român« pe 1908.
3. »Calendarul Diecesan« pe 1908.

Urmașul lui Bumbera Imre

BUMBERA ISTVÁN

croitor preoțesc și civil. • Furnis. preoțesc din loc. Oradea-mare. (Nagyvárad)

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-am sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala-mi proprie.

Tot asemenea țin în magazin postavurile eele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesii și paltoane de iarnă.

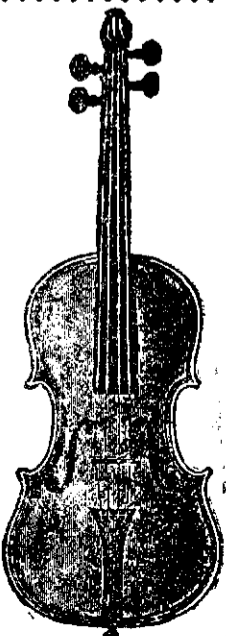
Carl Raab

Cel mai mare magazin cu aparat de muzică din comit. Bácsbodrog. Zombor, str. Zrinyi. Ujvidék, str. Duna 5 (îngă Promenadă).

Aparate fabricate proprii și anume: vioare, celo mari, mici, trimbiți, flaute, clarinete, tobe mari și mici, baș-tambure de rangul întâi, harfă de forma ferei, — le recomand cu toată căldura.

Harmonice, gramofone, fonografe și alte asemenea aparate, atât cu corzi de piele cât și de oțel din țară cât și străinătate în cel mai mare asortiment.

Drege orice aparat muzical, specialiști are la dispoziție. Catalogul prețurilor trimite ori cui gratis și franco.



Onorat Public!

Vă aducem la cunoștință că în ziua de azi am angajat în pravălia noastră pe domnul

Petru Bârsan

ca comis și vă rugăm ca atât pe susnumitul domn cât și firma noastră să binevoiți a o părtini.

Cu stimă :

Rosenblük H. &

În legătură cu anunțul de sus mă recomand on. public și îi solicit părtinirea binevoitoare.

Fiind român de naștere, când am eșit dela frații Lengyel și am intrat în serviciul vechei firme cu bună reputație Rosenblük H. & Companie toate nizuințele mele se vor îndrepta ca să câștig încrederea și mulțămirea on. cumpărători și a stimaților mei cetățeni români.

Cu distincă stimă

Petru Bârsan

la firma Rosenblük H. & comp.

«Cassa de Păstrare» societate pe acții din Sasca-Montană.

CONVOACARE

P. T. Domnii acționari ai „Cassei de păstrare” societate pe acții din Sasca-montană să convoacă la a

XII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sasca-montană Duminecă, în 15 Martie 1908 st. n. la 2 ore d. a. în localitatea institutului.

OBIECTE DE PERTRACTARE :

1. Raportul direcțiunii și subșternerea bilanțului.
2. Raportul inspecțiunii.
3. Stabilirea bilanțului, împărțirea profitului curat, votarea absolutului pentru direcțiune și inspecțiune.
4. Alegerea a 7 membrii în direcțiune pe 3 ani (§. 33 din statut).
5. Alegerea a 7 membrii în inspecțiune pe 1 an (§. 41 din statut).
6. Fixarea timpului pentru solvirea dividendei. (§. 49 din statut).
7. Decidere în privința ridicării capitalului social.
8. Modificarea statutelor.
9. Esmiterea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.

Să atrage atențiunea domnilor acționari, cum că bilanțul cenzurat și aprobat de cătră inspecțiune, este pus spre vederea publică în cancelaria institutului. (§. 47 alinea 3 din statut).

Din ședința direcțiunii ținută în 24 Ianuar 1908.

DIRECȚIUNEA.

Activa. — Aktivák.

Bilanț. — Mérleg számla.

Pasiva. — Pasivák.

Cassa în număr. — Kézpénz.	18140.73		Capital social. — Részvény tőke	150000	
la cassa postală-regească — posta-takarékpénztárnál	14000.—	32140.73	— III-ik emiszióból befolyt tőke	9185	159185.—
Escompt de cambii. — Váltótárca.		216599	Fond de rezervă. — Tartalék alap		41285.92
Credit cambial hip. — Jelzálogilag biztosított váltok		215901	Depuneri. — Betétek		302721.33
Imprumut hipotecar. — Jelzálogkölcson		210797	Rescompt. — Visszleszámítás		165236.—
Cassa institutului. — Intézeti ház		6000	Cauțiune. — Biztosíték		2000.—
Mobilier. — Butorozat	1630.62		Dividenda neridicată. — Fel nem vett osztalék		56.—
după amortizare — leirás után	163.62	1467	Interes după capit. vărsat în em. III-a. — Kamat a III-ik em. befolyt összeg után		71.90
Efecte. — Értékpapírok		4690	Interese transitoare. — Átmeneti kamatok		8410.50
Realități. — Ingatlanok		2666.94	Profit curat. — Tiszta nyereség*)		20526.11
Spese de protest. — Ovás költség		52.19			
Diversi debitori. — Különféle adosok		241.87			
Anticipațiuni. — Előlegek		105			
Interese restante. — Hátralékos kamatok		8832.03			
		699492.76			699492.76

*) Impărțirea profitului curat de: 20526.11 — 11% dividendă acționarilor Cor. 16500. — 6% fondului de rezervă 1231.56, tantiemă direcțiunii inspecțiunii și oficanților 1235.34, Remunerațiuni, scopuri de binefaceri culturale 1559.21.

Debit. — Tartozik.

Profit și Perdere. — Nyereség és Veszteség.

Credit. — Követel.

Contr. după int. de dep. cap. — Tőkés. kamat adó	1502.48	Interese de escompt. — Váltó-kamat	20249.50
Contribuție după int. de dep. ridicate. — Kifizetett takarékbetéti kamat adó	25.17	Interese de impr. hipot. — Jelzálogkölcson kamat	14723.53
Contr. erarială și com. — Állami és községi adó	5119.49	Interese de cred. camb. hip. — Jelzálogilag bizt. váltó kamat	16310.35
Int. după dep. capit. — Tőkés. tak. betéti kamat	15026.65	Interese de întârziere	1018.64
Int. după dep. rid. — Kifizetett takarék betéti kam.	269.76	Spese de întabulare și de emisiune, proviziuni și diverse alte venituri dela real, și efecte. — Betablázási és kibocsátási költség, proviziok és különf. bevételek értékpapírok és ingatlanok után	9456.03
Interese de reescompt. — Visszleszámítási kamat	12575.22		
Tipărituri. — Nyomtatványok	403.03		
Portó. — Posta bér	83.97		
Reparaturi de cortel. — Házjavítások	19.20		
Competență de timbru. — Bélyeg illeték	64.28		
Spese de manipulare. — Kezelési költség.	1051.84		
Salare. — Fizetések	4751.33		
Amortizare din mobilier. — Leirás a butorozatból	163.62		
Anunț. — Hirdetések	104.—		
Interese după capitalul vărsat în em. III., — Kifiz. kamat. a III-ik emisoban befolyt összegek után	71.90		
Profit curat. — Tiszta nyereség	20526.11		
	61758.05		61758.05

Sasca-montană, la 31 Decembrie 1907.

Dr. Ales. Coca m. p.
director-executiv.

Emanuel Barabas m. p.
comptabil.

Direcțiunea:

I. Chirilă m. p.

S. Vițian m. p.

Pavel Corcan m. p.

Stefan Iucu m. p.

Subsemnata inspecțiune am examinat bilanțul prezent, contul profitului și al perderilor și confrontându-le cu registrele principale și auxiliare ale institutului, le-am aflat corect și exact conduse.

INSPECȚIUNEA:

Șimeon Luca m. p.
președinte

Ioan Groșșian m. p.

Pavel Vițian m. p.

George Tiffa m. p.

George Solla m. p.

Teodor Ilana m. p.